

Notat til KFU:
Oplagte og naturlige muligheder for friluftsbadning i og omkring Viborg by.

Indledning:

I gennem det seneste årti er der sket en ændring i danskernes idrætsvaner. Hvor det tidligere var de klassiske idrætsdiscipliner der scorede højt på deltagelse, går danskerne nu særligt i to nye retninger - og fælles for dem er, at vi vil være mere ude i naturen. En pil peger i retningen af action prægede aktiviteter med høj intensitet (f.eks. MTB, trailløb, Xterra, triatlon mm.). En anden pil peger i retningen af mere rekreative aktiviteter med lavere intensitet (gå-/vandreture, yoga, pilates, vinterbadning, SUP mm.). Dertil tegner sig et billede af at vi i højere grad dyrker motion uorganiseret/alene eller i mindre fællesskaber. Dette har fået en yderligere dimension som en naturlig konsekvens af et nedlukket foreningsliv under corona-pandemien (Idan, Danskernes vandsportsaktiviteter, 2017, Idan, Status på danskernes idrætsdeltagelse, 2020).

Indenfor børne- og ungeområdet peger Idan på, at børn og unge i højere grad spreder deres aktivitet ud over flere forskellige idrætsgrene frem for en enkelt idrætsgren. Dette har ikke medført at målgruppen bruger mere tid på fysisk aktivitet, blot at tiden man er fysisk aktiv i, fordeles sig på flere idrætsgrene. Undersøgelsen viser af at kategorien "Løb, cykling, gang" er i størst fremdrift (Idan, 2020).

Blandt voksensegmentet ses også en tendens til, at vi dyrker flere forskellige former for idræt sammenlignet med tidligere. Derudover viser undersøgelsen, at voksne også bruger mere tid på fysisk aktivitet sammenlignet med tidligere. Den mest populære aktivitetsform blandt den voksne målgruppe er gå- og vandreture som ligeledes samles under kategorien "Løb, cykling og gang". Undersøgelsen peger på, at det særligt er de rekreative idrætsformer der tiltrækker kvinderne, imens mænd primært søger mod aktiviteter med højere intensitet (Idan, 2020).

I forhold til vandsport henviser Idan til *"at man helt overordnet kan beskrive friluftsliv generelt og en række vandsportsaktiviteter specifikt, som en voksende trend, hvor fritidsaktiviteter, sport og motion foregår i og med naturen for en stadig større del af befolkningen. På den måde mangfoldiggøres både antallet af aktive i naturen og de typer af aktiviteter som folk kaster sig over"* (Idan, Danskernes Vandsportsaktiviteter, 2017, s. 38).

Med nye tendenser indenfor aktivt fritidsliv bliver det nærliggende at se på hvordan vi, i Viborg Kommune, kan understøtte vores veletablerede aktiviteter med de aktiviteter der er i fremdrift. I forlængelse heraf også se på hvordan flere forskellige udeaktiviteter kan kædes sammen omkring vores allerede etablerede anlæg. I Viborg Kommune har vi rigtig mange gode muligheder for aktiviteter i og på vand (jf. kortbilag 1 og 2), hvilke der med mindre greb, vil kunne understøtte et stigende behov for faciliteter til at dyrke aktiviteter som friluftssvømning, vinterbadning, SUP mm. Aktiviteter der er i fremdrift og som vil være nærliggende at kombinere med andre aktiviteter i naturen.

"Blå støttepunkter for det grønne"

På baggrund af indledende drøftelser med Lokale- og Anlægsfonden, tegnes et billede af hvordan vi med enkelte løsninger/mindre projekter f.eks. midlertidige saunaløsninger, simple grejbank løsninger, mindre udbygninger/anlæg, kan udvide vores aktivitetsudbud til også at favne de nye tendenser i og på vand. Dermed kan vi, som kommune, være med til at understøtte en udvikling, der peger i retningen af at vi gerne vil dyrke flere forskellige aktivitetsformer ude i naturen.

Eksemplerne fremført i dette notat skal ses som prøvehandlinger, der kan være med til at be-/afkræfte et behov for mere etablerede anlæg på sigt.

Som inspiration til etablerede anlæg kan nævnes "Blå rum" ved Fuglsang Sø (Herning), Østre og Vestre Søbad (Silkeborg), Cold Hawaii Inland (Thisted) og Røsnæs Rundt (Kalundborg).

Vi har i Viborg Kommune et bredt udvalg af foreninger der varetager outdooraktiviteter (MTB, løb/trailløb, klatring, gang/vandring, SUP mm.) samt institutioner og erhvervsliv og som vil kunne understøtte vandsportsaktiviteter, hvis faciliteterne indbyder til det. I den henseende kan vi med blå støttepunkter være med til at booste vores aktiviteter, der primært bevæger sig i det grønne, og skabe synergier og større sammenhæng mellem vores faciliteter og aktiviteter i outdoor regi.

Med en investering i blå støttepunkter, skaber vi i Viborg Kommune muligheder for nye oplevelser i det våde element for både foreninger, private/kommunale institutioner, den almene borger samt turister i vores kommune.

Model for de "blå støttepunkter"

Et blå støttepunkt er en eksisterende facilitet, f.eks. en badebro i en af kommunens søer, hvor forskellige vandsportsaktiviteter kan understøttes med forskelligt udstyr, alt efter den enkelte lokalitets udformning.

Muligheder

I et samarbejde imellem Viborg Kommune (Kultur og Udvikling og Teknik og Miljø) og en lokal forankret forening eller virksomhed, f.eks. idrætsforening eller campingplads, arbejdes der i fællesskab med hvilke muligheder for blå outdooraktiviteter der er basis for på lokaliteten og hvilket behov for udstyr det måtte medføre.

F.eks. en badebro ved en given sø: Denne facilitet giver mulighed for f.eks. friluftssvømning, SUP, kajak mm. Lokaliteten udstyres på baggrund af arbejdsgruppens (VK + eksterne aktører) ønsker/anvisninger med f.eks. en udendørs sauna, udendørs bruser, en såkaldt grejbank med det fornødne udstyr aktiviteterne påkræver osv.

I denne fase afklares også problemstillinger vedr. naturbeskyttelse, vandkvalitet m.m., som vil medvirke til at definere, hvilke aktiviteter, der kan finde sted på støttepunktet.

Indsats

Sauna: En udendørs sauna, som kan være en mobil sauna i den indledende fase og på sigt en permanent saunaløsning.

Udebrus: I tilknytning til sauna eller badebro, etableres en eller flere udendørs brusere eventuelt i forbindelse med en toiletfacilitet.

Grejbank: En grejbank, der i praksis består af f.eks. en container som opstilles på lokaliteten. Grejbanken fyldes med udstyr til de udpegede aktiviteter, som f.eks. havkakajaker, SUP boards, pagajer, hjelme, redningsveste og andet relevant udstyr.

Stier/forbindelser til andre aktiviteter:

Drift og administration

Den lokale forening eller virksomhed, som indgår samarbejdsaftale med Viborg Kommune, står for drift af lokaliteten.

Driften kunne f.eks. bestå af følgende opgaver:

- Opsyn med lokaliteten
- Praktiske opgaver, som rengøring og vedligehold af badebro, sauna, bruser og grejbank.
- Indkøb af nyt grej (i samarbejde med VK medarbejder)
- Organisering af aktiviteter i skolernes ferieuger, Snapsting, Outdoor Aktivitetsdage osv.

Økonomi (estimeret).

• Samarbejdsaftale (driftstilskud):	25.000 – 100.000 kr./ år. *)
• Etablering grejbank:	200.000 – 300.000 kr. (en gangs investering)
• Vedligehold af grejbank:	50.000 kr./år
• Indkøb af mobil sauna:	90.000 kr. (en gangs investering)

*) afhængig af placering, størrelse, aftalens omfang og indhold m.v.)

Etablering

Der vil i forbindelse med etablering af de enkelte projekter opstå et behov for at afklare evt. problemstillinger i forhold til ejerforhold, myndighedskrav og naturbeskyttelse. Eksempler beskrevet i dette notat fokuserer primært på flytbare og fleksible projekter, der kan indpasses og som vurderes mulige ud fra nuværende forhold. Får at opnå bedst mulige projekter for borgerne ses det meget gerne, at givne projekter etableres i et tæt samarbejde med de aktører, der allerede er til stede omkring de enkelte lokationer (foreninger, institutioner, private virksomheder mm.).

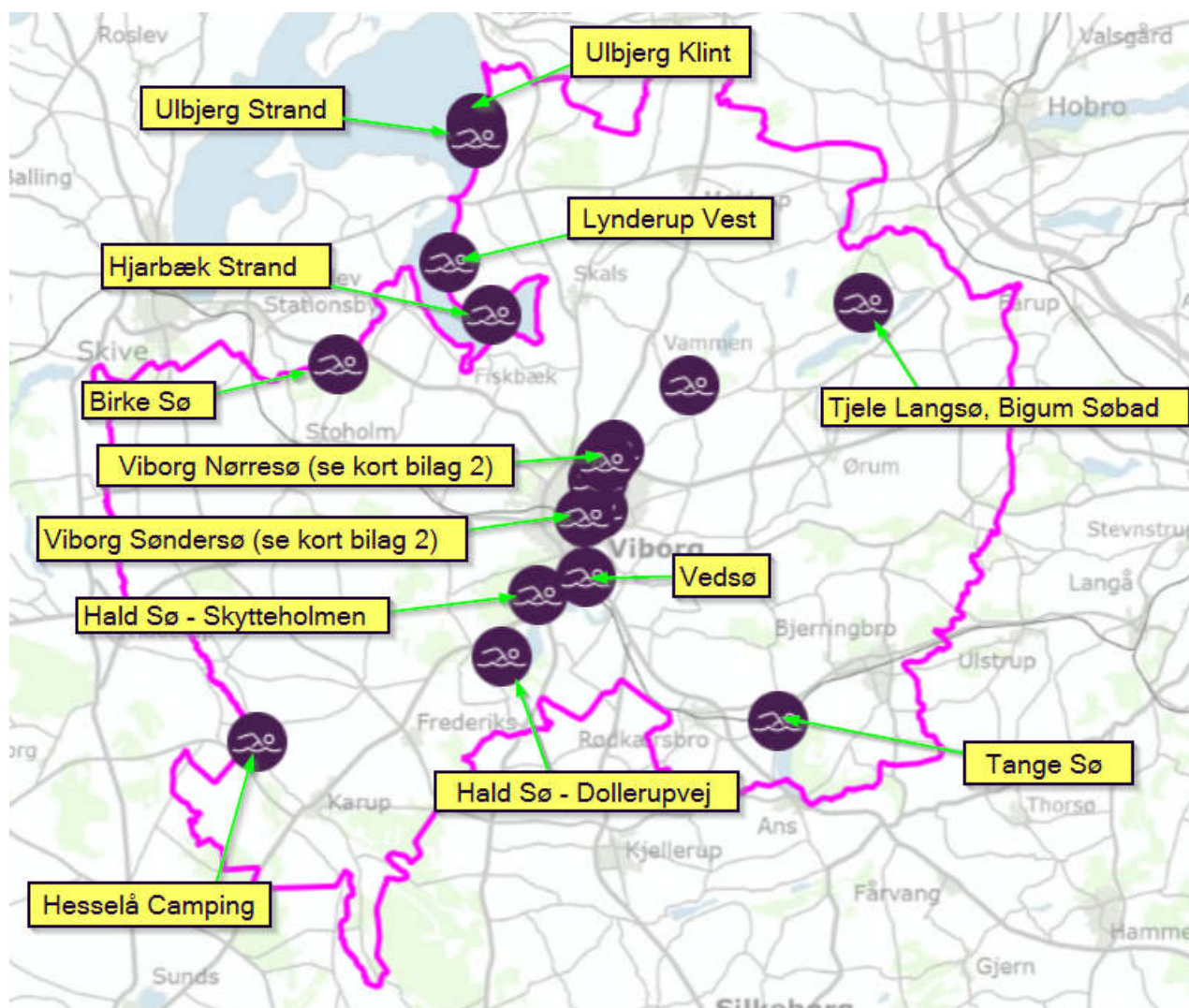
Det noteres, at der i en række tilfælde vil være mulighed for at søge medfinansiering fra fonde til "blå støttepunkter". Som eksempel kan nævnes, at Lokale- og Anlægsfonden i en række tilfælde har bidraget til etablering af støttepunkter.

Kort:

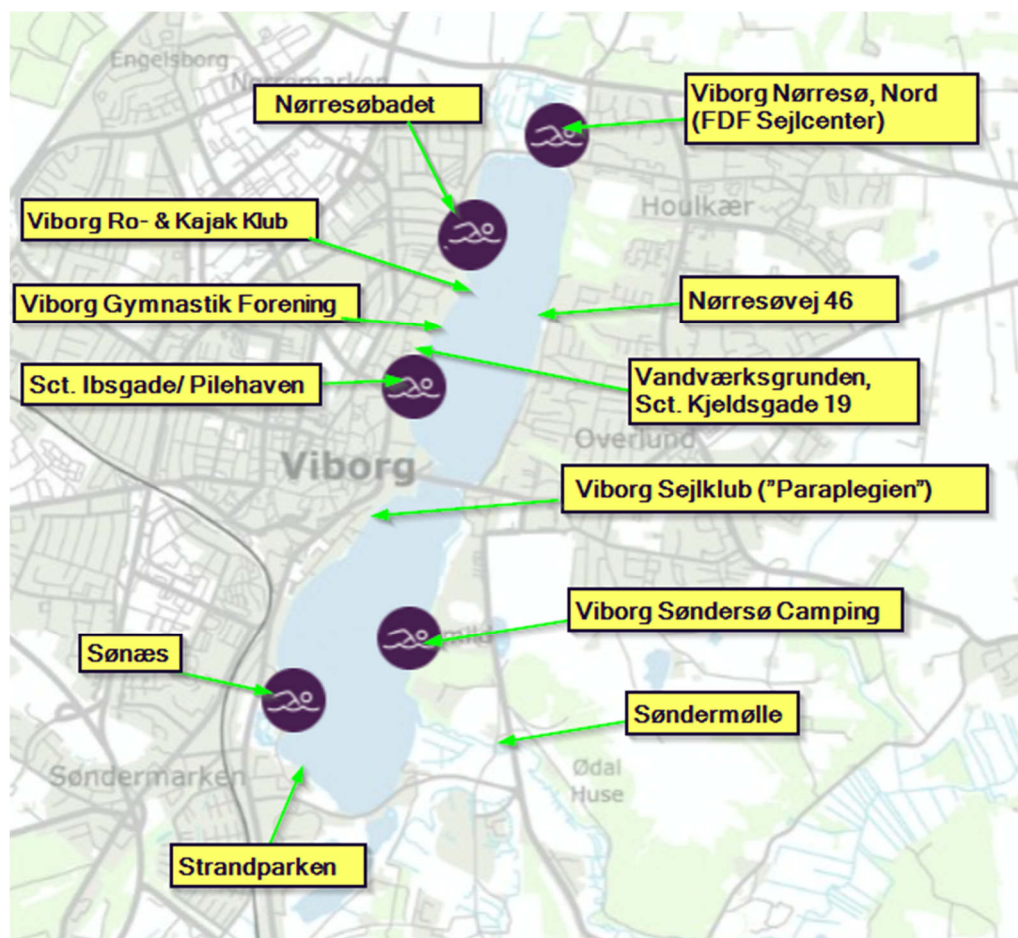
Vedlagt er oversigtskort over bademuligheder i hele Viborg Kommune og Viborg Midtby samt link med vurdering af vandkvaliteten ved badestederne i kommunen.

- Bilag 1: Oversigtskort over bademuligheder i hele Viborg Kommune
- Bilag 2: oversigtskort over bademuligheder i Viborg by
- **Vurdering af vandkvalitet ved badesteder i Viborg Kommune:** <https://viborg.dk/oplevelser-og-fritid/ud-i-naturen/aktiviteter-i-naturen/badesteder-og-badevand/badesteder-i-viborg-kommune/>

Kort bilag 1:

Kort bilag 2:

Eksempler på lokationer, med blå støttepunkter:

Eksempel 1: Søndersø (Viborg Søndersø Camping)

Nuværende facilitet:

- Badebro (se foto)
(Natur og Vand (T&M) har projekteret en ny badebro på lokaliteten til udførelse i 2021. Den nye badebro bliver konstrueret i en form der er velegnet til vandsportsaktiviteter som åbent vand svømning, kajak og SUP).

Muligheder:

- Friluftsbadning, hele året
- Kajak
- SUP/ Stand-Up-Padling
- Kajak Polo (Idrætshøjskolen varetager allerede denne facilitet for højskolens elever)

Indsats:

- Etablering af sandbund
- Mobil Sauna
- Udebruser
- Container (grejbank) indeholdende:
 - Havkajakker
 - SUP/ Stand-Up-Padling
 - Polo kajakker

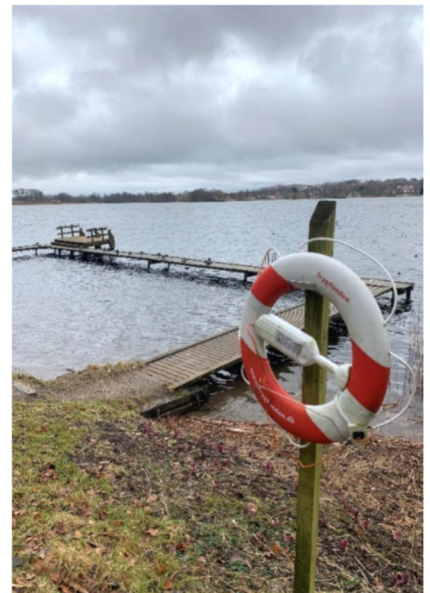
Drift og administration:

- VK i samarbejde med DCU-camping Viborg Sø og/ eller Viborg Idrætshøjskole og/ eller lokal idrætsforening.

Økonomi (estimeret):

Etablering ca. 300.000-400.000 kr. (anlæg af ny badebro ikke indregnet)

Drift ca. 75.000-100.000 kr./år.

Eksempel 2: Hjarbæk Fjord

Nuværende facilitet:

- Lystbådehavn
- Strand

Muligheder:

- Friluftsbadning, hele året
- Kajak
- SUP/ Stand-Up-Padling

Indsats:

- Mobil sauna, alternativt permanent sauna.
- Container (grejbank) indeholdende:
 - Havkajakker
 - SUP / Stand-Up-Paddle
 - Våddragter
 - Diverse sikkerhedsudstyr (redningsveste, selvlysende badehætter, havtasker etc.)

Drift og administration:

- VK i samarbejde med de etablerede foreninger i og ved Hjarbæk Havn og Hjarbæk Fjord.

Økonomi (estimeret):

Etablering ca. 300.000-400.000 kr.

Drift ca. 50.000-100.000 kr./år.

Eksempel 3: Hald Sø - Dollerupvej

Nuværende facilitet:

- Søbred med badebro

Muligheder:

- Friluftsbadning, hele året

Indsats:

- Mobil sauna.

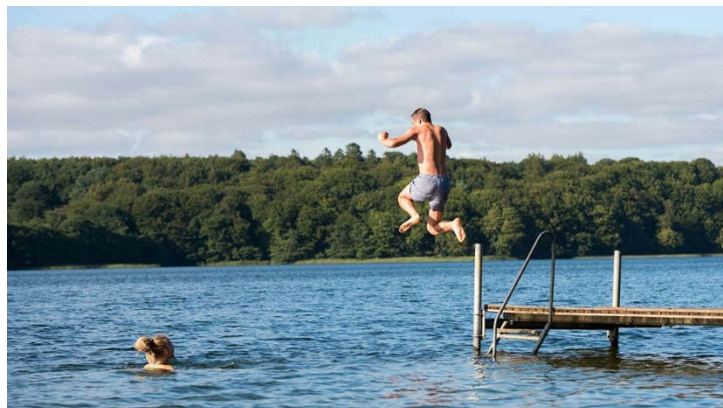
Drift og administration:

- VK i samarbejde med Naturstyrelsen
Kronjylland og etablerede foreninger i og
ved Hald Sø

Økonomi (estimeret):

Etablering ca. 100.000 – 150.000 kr.

Drift ca. 30.000 – 50.000 kr./år.

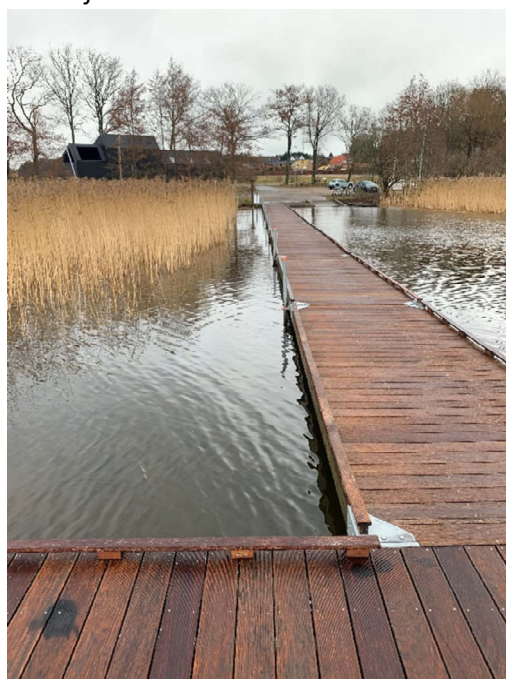
Eksempel 4: Nørresø

Flere placeringsmuligheder.

Nørresøbadet

FDF Sejlcenter

Kildekrattet (Nørresøvej)

Eksempel 5: Skytteholmen, Hald Sø: (igangværende projekt):

Ved Skytteholmen, Hald Sø er der igangsat et projekt omkring etablering af et støttepunkt for udeliv, i et samarbejde med Naturstyrelsen (lodsejer), Viborg Kommune (T&M og KU) og lokale foreninger med interesse i Skytteholmen som rekreativt område. Processen har stået på i flere år, men inden for de seneste måneder (jan-marts 2021) har arbejdsgruppen opnået en form for konsensus, hvorefter der nu arbejdes hen imod etablering af følgende faciliteter:

- Multihus med permanent sauna, opholdsfaciliteter i tilknytning til badeplads og bådplads.
- Handicapvenlig badebro,
- Shelters med bålplads
- Forbedret adgangsforhold
- P-areal med cykelparkering og handicap P-pladser.

Projektets faser (2016-):

- Opstilling af midlertidig saunaløsning (Afdækning behov)
- Workshop på Skytteholmen (Bred invitation, idegenerering "Hvad kan vi i området")
- Konkretisering af data fra workshop
- Etablering af forening af foreninger
- Fondsansøgninger i relation til endeligt projekt
- Driftsmodel
- Igangsætning af byggeri